

Задорожня Ліна Адамівна,
науковий співробітник НДІ фіскальної
політики Університету ДФС України,
Коротун Володимир Іванович, к.е.н., с.н.с.,
в. о. директора НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України

НОВАЦІЇ ЗВІТНОСТІ З ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Одним із найбільш динамічних аспектів оподаткування є контроль за трансфертним ціноутворенням. В умовах наростання податкової конкуренції, запровадження автоматичного обміну інформацією, а також долучення до проекту BEPS (Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting) ряду держав, у тому числі зобов'язання значної кількості країн щодо імплементації мінімальних стандартів, актуалізує питання дослідження сутності звітності у розрізі країн для цілей трансфертного ціноутворення та перспективи її запровадження в Україні.

Трансфертне ціноутворення є досить динамічною сферою податкової політики, про що, зокрема, свідчить і оновлення нормативно-правового забезпечення. Зокрема, у 2017 р. було представлено оновлену редакцію «Настанов ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб», у якій відображено зміни, що були узгоджені в рамках проекту BEPS, а також інші новації. Актуалізує дане питання й те, що уникнення сплати податків шляхом маніпуляції трансфертними цінами у Франції становить близько 1 % від загального обсягу корпоративних податків. Більша частина цих втрат зумовлена експортом 450 компанії до десяти «податкових гаваней» [3].

Для забезпечення більшої прозорості трансфертного ціноутворення у глобальному фіскальному просторі основною новацією 2017 р. є перша задача звітів у розрізі країн (country-by-country reports). Варто зазначити, що вимоги щодо необхідності включення інформації, а також форма розроблена ОЕСР в рамках підготовки проекту BEPS і викладена у заході 13.

Звітування у розрізі країн (country-by-country reporting) виступає одним із ключових елементів BEPS та забезпечує контролюючі органи необхідною інформацією для перевірок та визначення ризиків (містить опис глобальних бізнес-операцій, доходів, прибутків, податків, а також інформацію з управління та організаційних питань). Це звітування застосовується до транснаціональних

компаній з доходом більше 750 млн євро і направлено на виявлення ризиків трансфертного ціноутворення.

22 березня 2016 р. було презентовано уніфіковану електронну форму звітів у розрізі країн, яка написана на мові програмування XML Schema, що є оптимальним для визначення певних правил «валідності» (*фр. valide* — законний, дійсний) XML документів. Також було підготовлено керівництво користувача для податкових адміністрацій та платників податків – Country-by-Country Reporting XML Schema: User Guide for Tax Administrations and Taxpayers [2]. Варто зазначити, що списки кодів держав та валют зазначені у відповідності до міжнародних стандартів ISO (наприклад, список «ResCountryCode» базується на стандарті ISO 3166-1). Таким чином, використання цих звітів допоможе контролюючим органам при аналізі діяльності транснаціональних компаній.

Шаблон для звіту у розрізі країн транснаціональних компаній включає огляд розподілу доходів, податків та підприємницької діяльності між податковими юрисдикціями за фіскальний рік. При цьому вказується не лише загальна сума доходів, а й їх розподіл між пов'язаними і непов'язаними особами. Також в розрізі кожної податкової юрисдикції розкривається прибуток (збиток) до оподаткування, сплачений податок на прибуток (на касовій основі), акумульований податок на прибуток за поточний рік, оголошений капітал, акумульований прибуток, кількість працівників, матеріальні активи, окрім готівки та її еквівалентів [2].

Список всіх суб'єктів групи транснаціональної компанії, включених в кожен агрегацію в податковій юрисдикції, повинен бути підготовлений у межах фіскального року і для кожної юридичної особи має бути визначений основний вид (види) діяльності (науково-дослідна та дослідно-конструкторська робота, утримання / управління інтелектуальною власністю, купівля й постачання, виробництво й виготовлення, продажі, маркетинг та розповсюдження, адміністративні, управлінські послуги та послуги підтримки, надання послуг непов'язаним особам, внутрішньо-групове фінансування, регламентовані фінансові послуги, страхування, управління акціями та іншими пайовими інструментами, неактивна діяльність, інший вид діяльності).

Незважаючи на те, що у цих звітах буде міститись узагальнена інформація щодо діяльності транснаціональних компаній, вона буде вкрай актуальною для контролюючих органів. Підготовка цих звітів повинна відбуватись у державі, резидентом якої є юридична особа. Перший обмін звітами заплановано на 2018 р., що міститиме дані про показники діяльності у 2016 р.

Таким чином, структура документації тепер є трирівневою і складається зі звіту у розрізі країн, майстер-файлу та локальної звітності (визначеної національним законодавством держави).

В Україні ж існує розподіл на звітність (звіт про контрольовані операції подається щорічно до 1 жовтня) та документацію з трансфертного ціноутворення (що готується та зберігається платником податку протягом 7 років). Долучення України до проекту BEPS почалося із визнання необхідності імплементації мінімальних стандартів (захід 5 щодо шкідливих податкових практик, захід 5 щодо зловживання угодою, захід 13 щодо звітування в розрізі країн та захід 14 щодо механізмів урегулювання спорів), які у 2018 р. можуть бути запроваджені. Міністерством фінансів України була розроблена дорожня карта їх реалізації, де імплементація заходу 13 плану BEPS вимагає внесення змін у нормативно-правову базу, забезпечення можливості обміну звітною інформацією, а також гарантування конфіденційності та належного використання інформації зі звітів у розрізі країн [1].

Звітування по країнах може бути перспективним напрямком для удосконалення контролю за трансфертним ціноутворенням, проте це підвищить витрати підприємств на дотримання податкового законодавства. До реалізації дій, передбачених заходом 13 BEPS Україна ще не долучилася, проте цей аспект є дуже перспективним для підвищення якості здійснення контролю за трансфертним ціноутворенням.

Список використаних джерел

1. Рекомендації з реалізації Плану дій з BEPS (мінімальні стандарти) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/2017_Roadmap_BEPS_UKRAINE_ua.pdf.
2. Country-by-Country Reporting XML Schema: User Guide for Tax Administrations and Taxpayers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/tax/country-by-country-reporting-xml-schema-user-guide-for-tax-administrations-and-taxpayers.pdf>.
3. Davies, R. B., Martin, J., Parenti, M., & Toubal, F. (2015). Knocking on Tax Haven S Door: Multinational Firms and Transfer Pricing. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2666947.